

Zene és...

...FELEDÉS

1870. okt. 31-én halt meg Wagner magyar híve, Mosonyi (eredetileg Brandt) Mihály. Temetésén Erkel vezényelte Beethoven Gyászénekét. Liszt így ír: „*Mosonyi balála mindnyájunk szívét mély gyásszal tölti el. Bárki is büszke lebetett vele lépést tartani az általa követett jó úton... Tiszteljük emlékét az által, hogy igyekezzünk gyümölcsözővé tenni példáját és útmutatásait.*” Ő Magyar történelmi arcképek c. művében örökítette meg Mosonyit, a nemzet azonban születésének 100. évfordulóján (1915-ben) elfeledte megünnepelni őt...

...FÖLDÜNK

Van zenéje, hangja Földünknek! Igaz, fülünk nem képes a rendkívül mély rezgések felfogására. Különös, hogy Wagner Erda, a Földanya szólamát a legmélyebb női hangszínrre, azaz kontraaltra komponálta, de híres szerepeket írt rá Rossini, Verdi, Mascagni is. Híres kontraalt volt Vittoria Tesi a XVIII. sz.-ban, híres kontraalt és Wagner-énekes volt Marianne

Brandt (1876 és 1882 között), Ernestine Schumann-Heink (1896 és 1914 között), valamint Kerstin Thorborg svéd énekesnő (1930 és 1950 között), mindhárman énekeltek a Bayreuthi Fesztivál színpadán. Hazai énekesink közül Komlóssy Erzsébet, Takács Klára e hangszín legismertebb képviselői. A legmélyebb kontraltja Marietta Alboni olasz opera-énekesnőnek volt állítólag a XIX. században.

...GYÓGYÍTÁS

A zene: gyógyít. Orvosi tény, hogy hat vérkeringésünkre, testhőmérsékletünkre, egyes elembetegségekre, csökkenti a fájdalomérzetet, szabályozza a légzést, az érverést. A leghatékonyabb a hegedűszó. Emberi hangszínek közül nőket a tenor, férfiakat a szoprán hang gyógyítja leginkább. Idegrendszerünk a fuvola és a klarinét hangjára legérzékenyebb. Gyógyítanak a zeneszerzők is: Mozart, Beethoven, Csajkovszkij is – még ha nem is fejfájást, migrént, nyugós gyereket, de a lelkünket biztosan. Már a születés előtt, az anyaméhben is halljuk a zenét, és reagálunk rá, tán ezért van olyan erős hatása pl. öntudatlan betegeknek, hogy csak azt szabad nyugtatásukra játszani, amit kedvelnek. Természetes, hogy a szervezetnek, az agynak is van karmestere, mégpedig az agyalapi mirigy.

...HANGSZER

Wagner A Nibelung gyűrűje írsakor nem tubát, nem vadászkürtöt akart, hanem valamit a kettő között. Így született meg a Wagner-tuba vagy vadászkürttuba elképzelése, melyet az az Adolphe Sax valósított meg 1853-ban, akinek a szaxofont is köszönhetjük.

...IDŐMÉRÉS

Sokféle óra készült már. Ezen írás összeállítója legutóbb egy vajdasági kis falu óramúzeumában látta ezt a szép, hangszer formájú, festett porcelán órát.

...KARMESTERNŐK

Brüsszelben a Karmesternők Fesztiválján 500 karmesternőről tudnak. Híres elődjük volt Antonia Brico, aki 1930-ban vezényelte a Berliini Filharmonikusokat, de legendásak voltak Nadia Boulanger fellépései is a század közepén a New York-i Filharmonikusokkal. A milánói La Scalában 2008-ban vezényelt először az amerikai Marin Alsop. Ismert még Anne Manson, JoAnn Falletta, s napjaink tán legkeresettebb karmesternője, a Kanadában született Keri-Lynn Wilson, akit novemberben az Operában meg is hallgathatunk. Meskó Ilona pedig november 11-én vezényli a BDZ-t a budafoki Klauzál Házban {lásd írásunkat a 18. oldalon – Szerke.}

...KÉPZŐMŰVÉSZET

A Fele-fele c. kiállítás darabjait az egyik művész elkezdte, a másik befejezte. Geszler-Garzuly Mária kerámiái annyira

ban fele-fele művek, hogy nőalakjai csellóban végződnek.

...KUTATÁS

Kutatók éjszakája 2011. szept. 23-án zenetudományi programokkal is, díjmentesen.
www.kutatokejszakaja.hu/2011

...RÖGZÍTÉSE

1877-ben Edison kifejlesztette a fonográfot, 1888-ban Berliner a barázdás hanglemezt, 1948-ban Goldmark Péter Károly (1906-1977), Amerikában élő mérnök a mikrobarázdás lemezt. Érdeklődése a zene és annak rögzítése iránt nem lehetett véletlen: dédapja Goldmark Károly zeneszerző testvére volt. Ő maga is szívesen muzsikált, pl. a szomszédjában lakó Benny Goodman-nal (1909-1986, amerikai klarinétművész, zenekarvezető). Az első sztereólemezek 1958-ban, a quadrofonok 1971-ben jelentek meg, a CD 1982-ben. Érdekes, hogy operaénekes volt Ohga Norio, a CD-lemez atyja.

...SPORT

Sportolóknak tartanak zenés felkészítést is, mert neveli koncentrációs képességüket, szabályozza figyelmüket és javítja általános hangulatukat. A zenészeknek pedig van kedvenc sportjuk: Vásáry Tamás jógázik, Rajeczky Benjámín (1901-1989, zenetörténész, népzenekutató) síelt, Mahler szenvedélyesen biciklizett, Ko-

dály síelt, futott, korcsolyázott, úszott, nagyokat sétált, Dohnányi a kertben törte magát, Erkel sakkozott.

...SZÍV

Sibelius (1865-1957) azt mondta, hogy semmi nem váltott ki szívében olyan mély érzéseket, mint Wagner operái a Bayreuthi Fesztiválon. Tanulmányozta is őket, majd hatásukra kezdte komponálni Veneen luominen (A hajó építése) című (befejezetlen) operáját.

...SZÜRET

dájában a pákozdi szüretet – időnként prímásként. A szüreti rendezvényeken, a bor mellett a zene az állandó vendég, (<http://www.programturizmus.hu/tdestination-szuret.html>)

...TÁNC

Jellegzetes műfaj a barokk komolyzenében a szvit, mely tánc-tételek párokba állított sorozatából áll: a lassú-gyors, páros-páratlan, általában azonos hangnemű táncok váltják benne egymást.

...TECHNIKA

2011. okt. 22-én az egész világ ünnepli Liszt Ferencet a World Liszt Day keretében, melynek bárhol vagyunk is, részesei lehetünk a technika áldásainak köszönhetően.

...TESTVÉRVÁROS-KAPCSOLAT

1991 óta Budapest és Bonn, ahol elsőként bizonytalanul Ludwig van Beethoven (1770. dec. 16. – Bécs, 1827. márc. 26.) szülőházát nézi meg majd az odalátogató Dohnányi Zenekar, s csak aztán a szép, híres barokk stílusú egyetemet és bazilikát. Wagner az Örömmódát, mely ma az EU himnusza, a „jó ember dallamának” nevezi. ■

DOHNÁNYI-SAROK

Dohnányi Ernő családi levelei. Szerkesztette: Kelemen Éva. OSZK–ZTI - Gondolat, 2011. *Kényelvű előszóval, életrajzi áttekintéssel, a mintegy 300 levéllel és az angol nyelvű összefoglalójával, CD-melléklettel ellátva mutatja be a Dohnányi életútjának két fontos korszakát*

Surber' Zeneautomata és Fonográf Múzeuma. Surber úr magángyűjteményéből kiállítást nyitott Keszthelyen. A képen látható gépzongorán lejátszható egy II. világháború előtti tekeres is, melyen Dohnányi Brahms 7. Magyar tánc c. művét játssza (<http://www.musikautomaten-ungarn.eu/>).

A Dohnányi-kert Alapítvány folytatja munkáját. Ezúttal Kerti koncerttel, a Kulturális Örökség Napjai 2011 rendezvénysorozat keretében. Továbbiak: <http://www.dohnanyikert.org/> ■